

Vakantie in Zwitserland

Overzicht van het land

Gratis brochure van MySwissAlps.com – Reisgids voor Zwitserland

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Inleiding

Deze brochure bevat praktische informatie van de website www.MySwissAlps.com over Zwitserland. Onze website richt zich op mensen die een (zomer)vakantie in Zwitserland overwegen, waarbij de vakantie regio's het Berner Oberland, Wallis en Graubünden de meeste aandacht krijgen. U vindt er onder andere wandelroutes, dagtochten, verblijfplaatsen, reistips, foto's, links, e-cards en downloads zoals screensavers en achtergrondplaatjes voor uw computer. Ook kunt u bij ons hotels en vakantie woningen boeken en treinabonnementen zoals de Swiss Pass bestellen. Wij nodigen u uit zich bij ons in te schrijven via onze website, zodat wij u via e-mail op de hoogte kunnen brengen wanneer er nieuwe informatie aan de website is toegevoegd.

De informatie in deze brochure is afkomstig van onze website en is gedateerd zoals is aangegeven onder elke bladzijde. Bezoek www.MySwissAlps.com voor recente informatie en een recente versie van deze brochure. Wij kunnen de juistheid van de informatie niet garanderen. Evenmin kunnen wij aansprakelijkheid aanvaarden voor de consequenties van het gebruik van de informatie. Deze brochure wordt u gratis aangeboden en mag zowel in digitale vorm als gedrukt worden verspreid, onder de voorwaarde dat de inhoud ongewijzigd blijft. De brochure zal niet in gedrukte vorm door MySwissAlps.com worden verspreid en is alleen beschikbaar via onze website om zelf af te drukken.

Andere brochures in deze serie:

- Het Berner Oberland - Overzicht van de regio
- Het Berner Oberland - Wandelroutes
- Het Berner Oberland - Dagtochten
- Wallis - Overzicht van de regio
- Wallis - Wandelroutes
- Wallis - Dagtochten
- Graubünden - Overzicht van de regio
- Graubünden - Wandelroutes
- Graubünden - Dagtochten

Wij wensen u een plezierig verblijf in Zwitserland.

MySwissAlps.com – Reisgids voor Zwitserland

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
Op vakantie	4
Een schoon land	7
Veel talen	8
Nationale feestdagen	9
De Zwitserse keuken	9
Het weer	10
Het landschap en de natuur	10
Reizen in Zwitserland	11
Het openbaar vervoer	11
Treinreizen	12
Abonnementen voor het openbaar vervoer	13
Overzicht van populaire abonnementen	13
De verkeersregels	16
Autorijden in de bergen	17

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Op vakantie

Zwitserland heeft veel te bieden voor de veeleisende toerist. In de winter kan de sneeuwliefhebber zijn hart ophalen. Er zijn vele kilometers piste beschikbaar voor skiërs en snowboarders. Of wat dacht u ervan om met een slee een afdaling te maken (bijvoorbeeld tussen Preda en Bergün in het kanton Graubünden)?

Ook voor de rustzoeker is Zwitserland uitermate geschikt. De wandelmogelijkheden kennen nauwelijks grenzen en hoe populair wandelen ook is, ook bij de Zwitsers zelf, er zijn altijd rustige paden te vinden met vele mooie plekjes om eens rustig op adem te komen. U kunt u laten verwennen in een van de kuuroorden (bijvoorbeeld in Zermatt, Arosa of Scuol-Tarasp) die soms ook nog eens autovrij zijn en dus zeer schoon.

Daarnaast zijn er uiteraard de bergsporten die met name in de zomer kunnen worden beoefend: bergbeklimmen, ijsklimmen, gletsjertochten, abseilen, canyoning, paragliding, mountainbiking en bungeejumping vanaf bruggen of vanuit de kabelbaan: ook de liefhebber van een (extreem) actieve vakantie komt in Zwitserland aan zijn trekken. Houdt u van zeilen of surfen? breng dan een bezoek aan een van de vele meren in het land.

Houdt u van reizen, overweeg dan een rondreis door Zwitserland. Schitterende spoorlijnen bieden u de kans om op een veilige en comfortabele manier het hele land te bekijken. 's Zomers is ook een autorondreis heel goed mogelijk, waarbij u mooie trajecten over passen kunt afleggen.

Wat kan er eigenlijk niet in dit land? Voor een strandvakantie kunt u bijvoorbeeld beter ergens anders heen gaan. Er zijn veel meren, maar er is geen zee. Zon is er wel, en 's zomers vaak in overvloed, maar het weer kan ook snel omslaan. Bepaalde streken zoals Tessin en het Rhônedal zijn overigens wel rijk bedeed met zon en hoge temperaturen. Houdt u erg van uitgaan dan moet u er rekening mee houden dat er buiten de grote steden weinig discotheken en bioscopen te vinden zijn. Enkele typische toeristencentra en wintersportplaatsen vormen hierop een uitzondering, maar in het algemeen zijn de dorpen meer ingesteld op de vakantieganger die voor de natuur komt.

De prijzen in Zwitserland zijn in het algemeen hoog in vergelijking met andere Europese landen. Daarvoor krijgt u echter wel kwaliteit. Het land is schoon en beschikt over goede wegen en prima openbaar vervoer. Ook in hotels en vakantiehuizen kunt u in het algemeen kwaliteit verwachten. Houdt u er rekening mee dat u in Zwitserland met de Zwitserse frank moet betalen, en niet met de euro. De euro wordt soms al wel als betaalmiddel geaccepteerd en naar verwachting zal dit steeds vaker gaan gebeuren.

Euro (€)	Amerikaanse dollar (\$)	Zwitserse frank (CHF)
1,00		1,60
	1,00	1,25
0,66	0,90	1,00

De koers van de Zwitserse frank ten opzichte van de euro en de dollar (5 maart 2005).

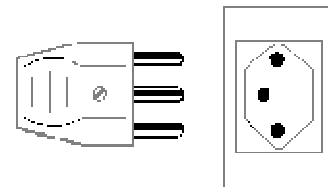
Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Veel winkels openen vroeg, maar zijn tijdens de lunchpauze gesloten. In de onderstaande tabel vindt u een indicatie van de openingstijden. In grotere steden en toeristencentra kunnen ruimere openingstijden gelden, maar in kleine dorpen kunnen winkels vaker gesloten zijn, bijvoorbeeld op zaterdagmiddag. De meeste winkels zijn tijdens Zwitserse nationale feestdagen gesloten en kunnen op de dag voorafgaand aan een feestdag eerder sluiten.

Winkel	Maandag t/m vrijdag	Zaterdag	Zondag
Warenhuizen	8h30-18h30	8h30-17h00	gesloten
Overige winkels	8h30-12h00, 13h30-18h30	8h30-12h00, 13h30-16h00	gesloten
Postkantoren	7h30-12h00, 13h45-18h00	7h30-11h00	gesloten
Banken	8h30-16h30	gesloten	gesloten
Apotheken	8h30-18h30	8h30-12h00	gesloten
Benzinestations langs de snelweg	24 uur per dag of 6h00-23h00 met 's nachts betaalautomaten	24 uur per dag of 6h00-23h00 met 's nachts betaalautomaten	24 uur per dag of 6h00-23h00 met 's nachts betaalautomaten
Overige benzinestations	7h00-18h00	7h00-18h00	7h00-18h00

Een indicatie van de openingstijden van winkels, postkantoren, banken en benzinestations.

Zwitserse stopcontacten leveren de Europese standaardspanning van circa 230 V AC - 50 Hz. Zoals u aan de afbeelding rechts kunt zien, hebben de stopcontacten wel een andere vorm dan de Nederlandse en Belgische stopcontacten. Met de platte 2-polige eurostekker zult u in het algemeen geen problemen ondervinden. Geaarde stekkers uit Nederland en België zijn niet bruikbaar.

Een Zwitsers stopcontact.

© Steve Kropla.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

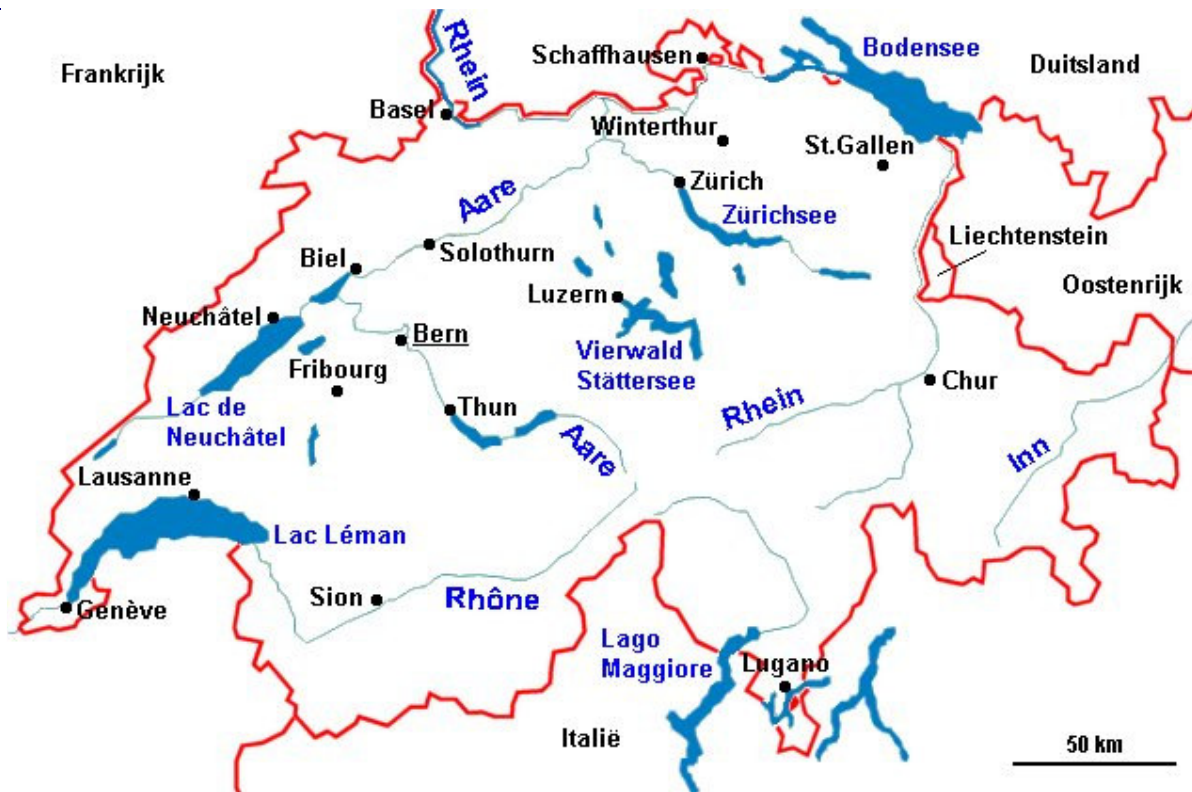
Het Zwitserse internationale landnummer voor telefoonverkeer is 41. Enkele belangrijke telefoonnummers vindt u in de onderstaande tabel.

Dienst	Telefoonnummer
Algemeen alarmnummer	112
Politie	117
Brandweer	118
Ambulance	144
Reddingshelikopter	1414 (Rega) 1415 (Air-Glaciers) 027-9668686 (Air Zermatt)
Hulp bij vergiftiging	145
Weerbericht	162
Verkeersinformatie	163 (Inforoute) 0900-571234 (TCS)
Hulp bij autopech	140 (TCS)
Lawinebericht	187
Wekdienst	0900-77

Belangrijke telefoonnummers.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Kaart van Zwitserland.

Een schoon land

De Zwitsers zijn trots op de schoonheid van hun land. Er is nog volop ongerepte natuur, en in het algemeen is men daar erg zuinig op en hecht men veel belang aan de bescherming van het milieu. Zwitserland is dan ook ver op het gebied van recycling. Chemisch afval, papier, karton, glas, kunststof, blik, textiel en (bak)olie worden allemaal gescheiden verzameld. Hoe dit exact gebeurt is per gemeente verschillend. Vaak staan op een centrale plaats in de gemeente (bijvoorbeeld bij het station of postkantoor) containers om de genoemde materialen bij in te leveren. Een dergelijke plaats wordt vaak 'Abfall-Sammelstelle' of 'Wertstoff-Sammelstelle' genoemd. De rest van het huisvuil moet meestal in speciale vuilniszakken worden aangeboden. De aankoop van deze zakken is een vrij dure aangelegenheid omdat er extra belasting ('Sackgebühr') voor moet worden betaald. Als u in een vakantiewoning slechts enkele zakken nodig heeft kan uw verhuurder u hier in het algemeen aan helpen. De zakken zijn vaak niet direct in het winkelgedeelte van de supermarkt te vinden, maar bij de kassa of de kiosk van de supermarkt. Het is gebruikelijk om de zakken zo vol mogelijk te doen, om ze vervolgens op straat te zetten op de plaatselijke ophaaldag. Vaak is er ook een container in de buurt waar u de zakken met restafval kwijt kunt.

Voor de meeste toeristen gaan al deze maatregelen verder dan wat men thuis gewend is. Het is dus even wennen, maar de voordelen zijn duidelijk: Zwitserland is een erg schoon land. U zult tijdens uw wandelingen bijvoorbeeld zelden zwerfvuil tegenkomen. Daarnaast heeft de aandacht voor het milieu gevolgen voor het wegverkeer. Men probeert met name de hoeveelheid vrachtverkeer te beperken door alternatieven aan te bieden zoals vrachtvervoer per spoor en autotreinen waarop vrachtwagens worden vervoerd.

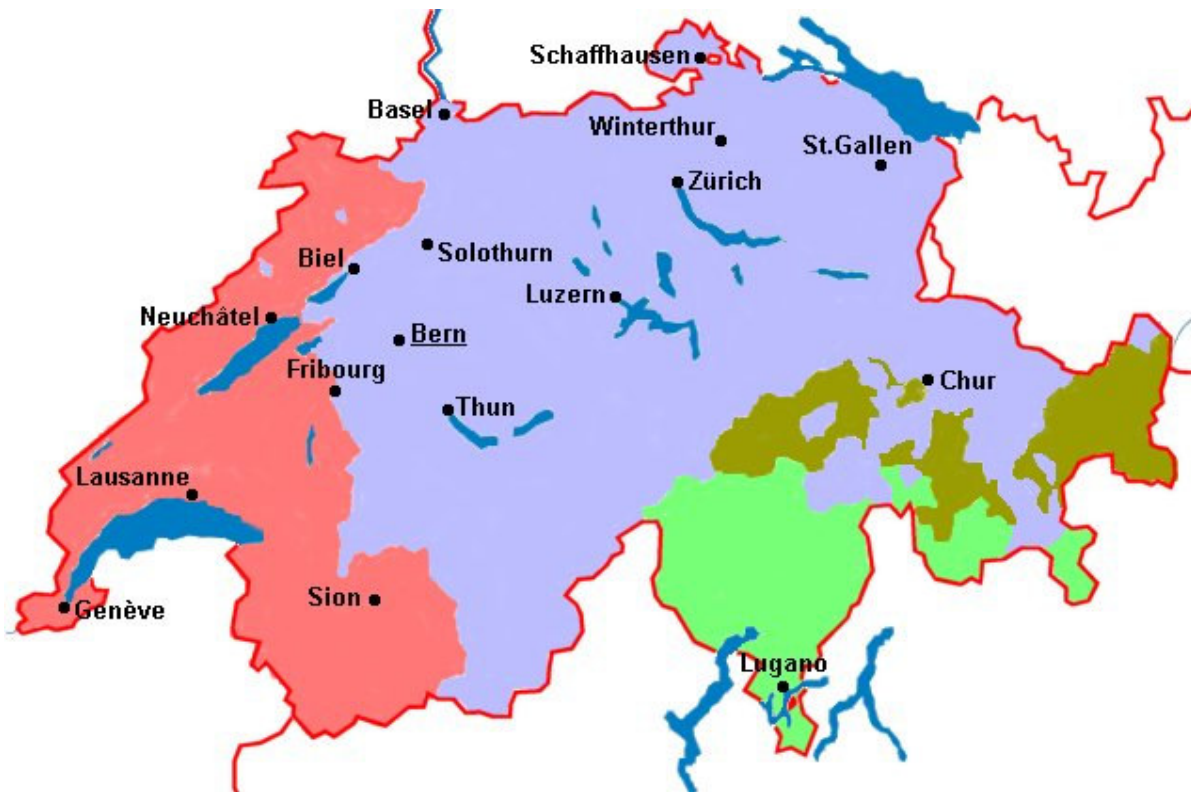
Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Veel talen

In Zwitserland worden maar liefst 4 talen gesproken: Duits, Frans, Italiaans en Rheteromaans. Zwitsers die werkzaam zijn in de toeristische sector spreken bovendien vaak ook nog Engels.

Taal	Percentage van de bevolking
Duits	70 %
Frans	19 %
Italiaans	8 %
Rheteromaans	1 %
Overige talen	2 %

De talen die in Zwitserland worden gesproken en het percentage van de bevolking dat deze taal spreekt.

Een overzicht van de gebieden waar Duits, Frans, Italiaans en Rheteromaans wordt gesproken.

Het Duits dat de Zwitsers spreken, ook wel 'Schwizerdütsch' genoemd, klinkt duidelijk anders dan 'standaard' Duits. Men heeft een aantal eigen woorden en een andere uitspraak. De vergelijking met Nederlands en Vlaams is wellicht op zijn plaats. Enkele voorbeelden van typisch Zwitserse woorden zijn grüezi (hallo), grüezi miteinander (hallo allemaal) en Buttergipfel (croissant). En wat dacht u van Chuchichäschтли (keukenkastje)?

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Nationale feestdagen

Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste Zwitserse feestdagen. Er zijn in sommige gevallen kantons die een feestdag niet vieren, maar er zijn ook enkele feestdagen die hier niet zijn genoemd omdat ze in slechts enkele kantons worden gevierd.

Datum	Feestdag	Opmerkingen
1 januari	Nieuwjaarsdag	
2 januari	Berchtoldsdag	
varieert...	Goede Vrijdag	
varieert...	Pasen en Paasmaandag	
1 mei	Dag van de arbeid	
varieert...	Hemelvaart	
varieert...	Pinksterzondag en -maandag	
april	Corpus Christidag	Wordt alleen in katholieke regio's gevierd.
1 augustus	Nationale feestdag	Herdenking van de oprichting van de Zwitserse confederatie in 1291.
1 november	Allerheiligen	
25 & 26 december	Kerstmis	
31 december	Oudjaar	

Een overzicht van de belangrijkste Zwitserse feestdagen.

De Zwitserse keuken

De Zwitserse keuken kenmerkt zich door precisie en nauwkeurige voorbereiding. Er wordt zoveel mogelijk met verse producten en kruiden gewerkt, die voor het grootste deel uit het eigen land komen. De huidige keuken is voornamelijk gebaseerd op oeroude, traditionele recepten. Ondanks deze richtlijn voor het hele land is het moeilijk om typisch nationale gerechten te noemen, aangezien de talloze streekgebonden specialiteiten de overhand hebben. Wel kan gezegd worden dat in heel Zwitserland kaas zeer veel gebruikt wordt in de meest uiteenlopende gerechten. Hierbij kan gedacht worden aan fondues en raclette, soepen, soufflés, salades en zelfs zoete gerechten. Naast kaas worden ook boter en room veel gebruikt, wat de Zwitserse gerechten niet altijd tot de meest magere maakt. Oorspronkelijk werden deze producten gebruikt om de landarbeiders een voedzame, stevige maaltijd aan te bieden.

Verder staat Zwitserland natuurlijk bekend om het aardappelgerecht rösti, dat net als vele andere maaltijden per streek zijn eigen varianten kent. Overige gerechten die als Zwitsers getypeerd worden zijn meestal eerder regionale dan nationale specialiteiten.

Wanneer u uit eten gaat zult u merken dat er vaak ook veel Italiaanse gerechten worden aangeboden zoals pasta's en pizza's. Overigens is het vrij gebruikelijk om een salade als voorgerecht te nemen. Bij het hoofdgerecht worden vaak weinig of geen groenten geserveerd.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Het weer

Nergens is het weer veranderlijker dan in de bergen. Een bergketen vormt vaak de scheiding tussen verschillende soorten weer. Zo is het Alpengebied in zijn geheel regelmatig de grens tussen het koele Noord-Europese klimaat en het warmere Zuid-Europese klimaat. Dit geeft al aan dat beide weertypen in Zwitserland te vinden zijn. Ook op regionaal niveau is dit een bekend verschijnsel. Terwijl het in het ene dal zonnig is kan het aan de andere kant van de berg regenen. Het weer kan ook erg snel opknappen. Een bewolkte druilerige ochtend hoeft geen aanwijzing te zijn voor een dag vol met slecht weer. Het kan binnen een uur onbewolkt zijn. Helaas geldt dit andersom ook en kan het tijdens een prachtige dag ineens bewolkt raken en gaan regenen. Dit is zeker iets om rekening mee te houden.

Ook de temperatuur is aan sterke verschillen onderhevig. De hoogte is het meest van invloed op de temperatuur. Op bergtoppen is het ook 's zomers erg fris en kunt u dikke lagen sneeuw tegenkomen. In lage zonnige gebieden zoals het Rhônedal tussen het Lac Léman (meer van Genève) en Brig in Wallis heerst 's zomers een mediterraan klimaat. De omgeving van het Lago Maggiore in Tessin is het warmste gebied van het land waar zonanabidders zich onder de palmbomen zeker zullen thuisvoelen.

De hoeveelheid neerslag is ook al zeer variabel. Rond het Rhônedal in Wallis vinden we de droogste streken van het land, plaatselijk soms zelfs vergelijkbaar met een steppeklimaat. In dit droge zonnige dal groeien druiven, abrikozen en grapefruits. Een tegenhanger vinden we iets zuidelijker in de bergketen aan de Italiaanse grens: hier valt gemiddeld zo'n 400 cm neerslag per jaar.

Wat praktische tips wat betreft het weer: let bij de keuze van uw vakantiebestemming op de hoogte van de mogelijke verblijfplaatsen. Hierbij is de wetenschap dat een dorp of stad 'in het dal' ligt niet voldoende, want de hoogte van een dal kan aanzienlijk verschillen. Waar bijvoorbeeld in het Berner Oberland de dalbodem vaak tussen de 500 en 1000 m hoog ligt, kan dit in het Oberengadin in Graubünden wel 1700 m zijn, en dat is duidelijk te merken aan de temperatuur. Van alle verblijfplaatsen die op deze website worden beschreven is de hoogte vermeld.

Houdt u bij wandelingen rekening met weersveranderingen. Let ook goed op het weer wanneer u een uitzichtpunt wilt bezoeken. Wanneer het ter plekke bewolkt is heeft het meestal erg weinig zin om de (doorgaans niet goedkope) rit naar boven te ondernemen omdat er van het mooie uitzicht niets overblijft. Vaak staan bij het dalstation monitoren waarop u het weer op de top kunt bekijken. Ook op de televisie is dit soort beelden te zien. Dat gebeurt met name 's morgens tussen circa 7h00 en 9h00. Verder kunt u op internet live-beelden zien. Op deze manier kunt u beoordelen of u op de top misschien zelfs boven de wolken terecht komt, en dat is juist wél weer zeer de moeite waard.

Het landschap en de natuur

Er zijn landen met hogere bergen, grotere gletsjers en meer meren dan Zwitserland. Het meest unieke van Zwitserland is dat er op een kleine oppervlakte een enorme diversiteit aan landschappen en natuur te vinden is. Wilt u dit aan den lijve ondervinden, dan is een rit met de Bernina Express tussen Chur en Tirano aan te raden. Binnen enkele uren ziet u frisse weiden, kale ijzige berglandschappen en zonnige dorpjes met palmbomen en wijngaarden aan u voorbij trekken. Dat is typisch Zwitserland: diversiteit ten top wat betreft natuur, cultuur en weer.

Als we de indeling van Zwitserland sterk vereenvoudigen kunnen we zeggen dat we in het relatief vlakke noorden en westen (met uitzondering van de Jura) de steden en de industriële bedrijvigheid vinden. Met name de gebieden rond grote steden zoals Basel, Zürich en Genève zijn hier voorbeelden van. In de zuidelijke helft van het land vinden we de Alpen waar deze website zich op concentreert. Hier is de natuur het meest indrukwekkend en dit is waarschijnlijk de reden waarom u een reis naar Zwitserland overweegt of er al eens geweest bent. Grofweg is het landschap ten noorden van de hoogste Alpentoppen groen en fris. Van de gebieden die op deze website beschreven worden zijn het Berner Oberland en de noordelijke

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

helft van Graubünden in dit geval een goed voorbeeld. Ten zuiden van de Alpentoppen is het landschap over het algemeen wat droger en ruiger. Dat geldt bijvoorbeeld voor Wallis en de zuidelijke helft van Graubünden. Beide soorten landschappen hebben hun charme en we kunnen voor uw bezoek aan Zwitserland een combinatie zeker aanraden. Omdat de afstanden klein zijn is dat ook mogelijk, zelfs vanuit één verblijfplaats.

Zoals in veel delen van West-Europa zijn ook in Zwitserland de grotere wilde dieren bijna of geheel uitgeroeid. De laatste jaren is er dankzij de inzet van natuurbeschermingsorganisaties weer ruimte voor dieren zoals de steenbok, de vos, de lynx en zelfs enkele wolven. Wolven zijn overigens niet zo gevaarlijk als u misschien denkt. Ze mijden mensen en zullen zich hooguit verdedigen als ze worden bejaagd. In het National Park in Graubünden zal de bruine beer vermoedelijk weer terugkeren.

Reizen in Zwitserland

Hoewel Zwitserland geen erg groot land is zijn de reistijden vaak langer dan verwacht. Het nemen van 'de kortste weg' is in een berggebied niet altijd mogelijk. Met name in de zuidelijke helft van het land, waar de bergen het hoogst zijn, bent u regelmatig afhankelijk van tunnels of passen. Automobilisten moeten er 's winters rekening mee houden dat een aantal paswegen dan gesloten is. Soms kunt u gebruik maken van autotreinen. In andere gevallen zult u een omweg moeten nemen via een pas die wel begaanbaar is. Een aantal autotreinen rijdt overigens ook buiten het winterseizoen. Een autotrein maakt uw reis duurder maar kan u tijd en een lastige pasweg besparen. Deze vorm van vervoer wordt met name voor vrachtwagens steeds vaker aangeboden omdat de Zwitsers voor de aanleg of verbetering van belangrijke verbindingen steeds vaker kiezen voor spoorvervoer in plaats van wegvervoer. Het rijden op een pas is overigens een belevenis. Het uitzicht is vaak schitterend en het landschap boven de boomgrens is ruig en indrukwekkend. Het is wel verstandig om van te voren even te informeren naar de kwaliteit van de weg. Veel passen zijn vooral 's zomers prima te berijden. Andere zijn vanwege de smalle wegen, de krappe bochten en de steile hellingen een stukje lastiger. Er zijn passen die om deze redenen niet toegankelijk zijn voor bijvoorbeeld caravans. Zwitserland beschikt over uitstekende snelwegen, maar er zijn ook veel gebieden waar geen snelwegen zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor grote delen van Graubünden. Benzinstations bieden diesel en loodvrije benzine ("Bleifrei 95" en "Bleifrei 98") aan. LPG is bij slechts 57 tankstations verkrijgbaar (stand van februari 2005). Brandstof is in het algemeen wat goedkoper bij benzinstations die niet aan de snelweg liggen. In de belastingvrije enclave Samnaun in Graubünden is brandstof ca. CHF 0,40 goedkoper.

Het openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is van goede kwaliteit. Dat geldt zowel voor de vervoermiddelen als de punctualiteit van de dienstregeling. Een net van treinen, bussen, schepen en kabelbanen zorgt ervoor dat vele plaatsen prima bereikbaar zijn. Dit totaalsysteem wordt ook wel 'Swiss Travel System' genoemd. Voor de verbindingen tussen grote steden zijn er InterCity-treinen die meestal eenmaal per uur rijden. Op drukkerre verbindingen kunt u vaak rekenen op twee of meer treinen per uur. Naast de trein speelt de bus een belangrijke rol. Regelmatig betreft het een postbus van 'Die Post', de Zwitserse postdienst. De naam 'postbus' stamt uit het verleden. Deze bussen vervoeren tegenwoordig voornamelijk passagiers, maar de post voor kleine dorpen wordt nog steeds met de postbus vervoerd. In het algemeen geldt dat met name vervoer naar kleinere plaatsen vroeg in de ochtend start en vroeg in de avond stopt. De frequentie is dan vaak eenmaal per uur maar kan ook lager liggen. Het is raadzaam om daar rekening mee te houden bij het maken van uw plannen. Bij stations en via internet is het spoorboekje te koop. Dit bestaat uit een deel voor bussen en een deel voor treinen, schepen en kabelbanen. Vaak is er ook een dienstregeling verkrijgbaar van een kanton of regio zodat u met een handzaam boekje op pad kunt. De dienstregeling is tevens op de website van de Zwitserse spoorwegen te raadplegen. Het openbaar vervoer is een veilige en comfortabele manier om Zwitserland te verkennen. U zult uw reizen echter wel enigszins moeten voorbereiden omdat de dienstregeling soms beperkt is. Niet alle maar wel heel veel plaatsen zijn met het openbaar vervoer te bereiken.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Treinreizen

Liefhebbers van treinen kunnen in Zwitserland hun hart ophalen. Het land kent naast de nationale spoorwegmaatschappij een groot aantal regionale spoorwegmaatschappijen. Tickets zijn meestal voor al deze maatschappijen geldig, dus als 'gewone' reiziger merkt u er weinig van. Wie er echter speciaal op let zal ontdekken dat er een grote diversiteit is aan locomotieven en ander materieel. Bijna al het materieel is elektrisch.

Stoomlocomotieven zijn er op een aantal toeristische trajecten. Verder zijn er veel spoorwegtechnieken te bewonderen. Naast normaalspoor wordt er gebruik gemaakt van smalspoor omdat hier krappere bochten mee mogelijk zijn die in berggebieden noodzakelijk kunnen zijn. Ook de tandradtechniek wordt regelmatig gebruikt, zodat de trein sneller kan stijgen. Een alternatief is het gebruik van keerlussen. Hierdoor wordt het traject langer en kan er meer hoogte worden overwonnen. Soms is een combinatie van beide technieken noodzakelijk om voldoende te kunnen stijgen. De Rhätische Bahn in Graubünden is een voorbeeld van een maatschappij die er voor gekozen heeft geen tandrad te gebruiken en daarom zijn er in die regio veel keerlussen te vinden. Een minder enerverende ervaring voor de reiziger, maar wel een knap staalje bouwkunst, zijn de lange spoorwegtunnels. De noodzaak voor tandrad of keerlussen vervalft hiermee en er wordt veel reistijd gewonnen. Op dit moment werken de Zwitsers aan de 34 km lange Lötschbergtunnel, die in 2007 klaar moet zijn. Deze tunnel zal sneller verkeer mogelijk maken dan de huidige hoger gelegen kortere Lötschbergtunnel. Verder werkt men aan de nieuwe 57 km lange Gotthardtunnel, die in 2015 de oude 19 km lange tunnel moet ontlasten. Beide tunnels zijn met name bedoeld voor internationaal reizigersverkeer en vrachtverkeer, zodat er minder vracht over de weg hoeft te worden vervoerd. Wie de voortgang van het werk wil volgen kan deelnemen aan excursies in de tunnels. In de bergen zijn uiteraard ook indrukwekkende bruggen te vinden. Voorbeelden zijn het stenen Landwasserviadukt bij Filisur in Graubünden en het stalen Bietschtalviadukt bij Raron in Wallis.

Zoals gezegd is het materieel zeer divers. Dat geldt niet alleen voor de locomotieven van de verschillende maatschappijen, waarvan sommige met reclame zijn bedrukt en daardoor een nog afwisselender beeld geven. Er rijden ook veel soorten treinstellen en rytuigen rond. Een aantal maatschappijen beschikt over panoramariytuigen, met brede hoge ramen en vaak een plafond dat ook grotendeels uit glas bestaat. Tijdens een reis in zo'n rytuig hoeft u dus niets van de omgeving te missen.

Verder is er in samenwerking met de Italianen het Cisalpino-treinstel ontwikkeld, dat geschikt is voor snelheden tot 200 km/h. Deze trein heeft een kantelbakconstructie wat inhoudt dat de trein overhelmt in bochten en daardoor sneller kan rijden. Een aantal buitenlandse hogesnelheidstreinen komt dagelijks in Zwitserland op bezoek, zoals de Franse TGV en de Duitse ICE. Zwitserland beschikt zelf niet over hogesnelheidslijnen, maar heeft op deze manier wel snelle verbindingen met zijn buurlanden. Op enkele drukke trajecten maken de Zwitsers gebruik van dubbeldekkers. En op belangrijke InterCity-verbindingen heeft men al eens geëxperimenteerd met treinen met een McDonald's-restaurant of supermarkt aan boord. Min of meer standaard is de aanwezigheid van een restaurant in de belangrijkste InterCity-treinen en treinen naar het buitenland.

Omdat de Zwitsers milieubescherming erg belangrijk vinden neemt het goederenvervoer via het spoor een belangrijke plaats in om daarmee het wegverkeer te beperken. Lange goederentreinen zijn onder andere te vinden op de Lötschbergroute (Bern - Spiez - Brig) en de Gotthardroute (Altdorf - Bellinzona - Chiasso). De trein speelt een relatief belangrijke rol in de Zwitserse samenleving. Vaak zorgt een spoorwegmaatschappij behalve voor vervoer ook voor toeristische services zoals (educatieve) wandelroutes en andere dagtochten. Sommige Zwitserse dorpen zijn gedurende het hele jaar of in de winter slechts per trein te bereiken. De kleinste stations zijn vaak in gebruik als 'Halt auf Verlangen', wat betekent dat de trein er alleen stopt als er door de passagiers op het perron of in de trein op een knop wordt gedrukt. In het spoorboekje is te zien voor welke stations dit geldt.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Wie iets van al deze bedrijvigheid wil vastleggen op de foto of video, zal zich enigszins moeten voorbereiden. Wanneer u langs de spoorlijnen foto's wilt nemen kan dat in de berggebieden lastig zijn omdat veel plaatsen simpelweg niet te bereiken zijn of de treinen door bomen of tunnels aan het zicht worden onttrokken. Toch zijn er ook heel veel mooie locaties die zeer geschikt zijn voor deze hobby. Zo zijn het eerdergenoemde Landwasserviadukt en het Bietschtalviadukt prima te fotograferen tijdens een wandeling. Door de vele mogelijkheden voor mooie treinreizen en fotografie trekken veel spoorwegliefhebbers jaarlijks naar Zwitserland.

Abonnementen voor het openbaar vervoer

Het is verstandig om voor uw vakantie alvast te informeren naar de verschillende tickets die voor het openbaar vervoer te koop zijn. De aankoop van losse kaartjes is vrij duur. Er zijn echter abonnementen waarmee u veel geld kunt besparen, en bovendien kunt voorkomen dat u voor elke reis weer naar een loket moet. Het abonnement dat het meest geschikt voor u is hangt af van de afstanden die u denkt te gaan afleggen, hoe vaak u gaat reizen en in welke regio. Houdt u er rekening mee dat ook bij abonnementen die recht geven op onbeperkt reizen, zoals de Swiss Pass, er enkele uitzonderingen kunnen zijn: voor bepaalde verbindingen zoals hogesnelheidstreinen kunnen speciale tarieven of verplichte zitplaatsreserveringen gelden.

Indien u niet in Europa woont zijn er bovendien de abonnementen 'Europass', 'Eurailpass', 'Eurailpass Flexi' en 'Eurail Selectpass'. Hiermee kunt u een bepaalde periode onbeperkt door een of meerdere landen reizen. Deze abonnementen koopt u bij voorkeur buiten Europa. Kijk op de website van Eurail voor meer informatie. In Europa zijn de abonnementen te koop bij elk Eurail Aid Office, maar dat is vaak duurder. U dient bij de aanschaf uw paspoort en uw vliegticket mee te nemen.

Als u een abonnement kiest dat in het hele land geldig is, en u reist ook per trein naar Zwitserland, dan kan het aantrekkelijk zijn om een ticket tot de Zwitserse grens te bestellen voor de heen- en terugreis, in plaats van een ticket naar uw eindbestemming. De reis tussen de grens en uw eindbestemming maakt u dan met uw abonnement. Als u bijvoorbeeld vanuit Duitsland reist kunt u een ticket nemen dat geldig is tot Basel Bad Bf. Dit is een station van de Duitse spoorwegen in het Zwitserse Basel. Vanaf hier gebruikt u dan uw Zwitserse abonnement. Voor meer informatie kunt u terecht bij de afdeling internationale reizen van uw spoorwegmaatschappij.

Overzicht van populaire abonnementen

Swiss Pass

- onbeperkt reizen door heel Zwitserland;
- minimaal 25% korting op kabelbanen en bergtreinen;
- voordelige tarieven als u samen reist;
- kinderen t/m 15 jaar reizen gratis mee;
- jongeren t/m 25 jaar reizen voordeliger.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	8 dagen	CHF 350.00 (€ 231.00)
2	8 dagen	CHF 596.00 (€ 393.36)
1	15 dagen	CHF 425.00 (€ 280.50)
2	15 dagen	CHF 722.00 (€ 476.52)

Deze voorbeeldprijzen gelden voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie en bestellingen: <http://www.myswissalps.com/swisspass.asp>

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Swiss Flexi Pass

- onbeperkt reizen door heel Zwitserland op 3, 4, 5, 6 of 8 dagen binnen een maand;
- minimaal 25% korting op kabelbanen en bergtreinen;
- voordelige tarieven als u samen reist;
- kinderen t/m 15 jaar reizen gratis mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	3 dagen	CHF 235.00 (€ 155.10)
2	3 dagen	CHF 400.00 (€ 264.00)
1	6 dagen	CHF 375.00 (€ 247.50)
2	6 dagen	CHF 638.00 (€ 421.08)

Deze voorbeeldprijzen gelden voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie en bestellingen: <http://www.myswissalps.com/swissflexipass.asp>

Swiss Transfer Ticket

- een reis van het vliegveld of de Zwitserse grens naar uw verblijfplaats en terug;
- kinderen t/m 15 jaar reizen gratis mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	max. 1 maand	CHF 120.00 (€ 79.20)

Deze voorbeeldprijs geldt voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie en bestellingen: <http://www.myswissalps.com/swisstransferticket.asp>

Swiss Card

- een reis van het vliegveld of de Zwitserse grens naar uw verblijfplaats en terug;
- 50% korting op reizen met trein, bus en boot tijdens uw verblijf;
- 50% korting op kabelbanen en bergtreinen tijdens uw verblijf;
- kinderen t/m 15 jaar reizen gratis mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	max. 1 maand	CHF 174.00 (€ 114.84)

Deze voorbeeldprijs geldt voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie en bestellingen: <http://www.myswissalps.com/swisscard.asp>

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Regional-Pass Berner Oberland

- een aantal dagen onbeperkt reizen in het Berner Oberland;
- 50% korting op reizen met trein, bus, boot op de overige dagen;
- minimaal 25% korting op kabelbanen en bergtreinen op de overige dagen;
- kinderen t/m 15 jaar reizen zeer voordelig mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	7 dagen	CHF 220.00 (€ 145.20)
1	15 dagen	CHF 265.00 (€ 174.90)

Deze voorbeeldprijzen gelden voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie: <http://www.myswissalps.com/regionalpassbe.asp>

Erlebnis Card Wallis

- een aantal dagen binnen een maand onbeperkt reizen met trein en bus in Oost-Wallis;
- 50% korting op kabelbanen op deze dagen;
- 50% korting op o.a. sportieve activiteiten en musea op deze dagen;
- kinderen t/m 15 jaar reizen zeer voordelig mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	2 dagen	CHF 89.00 (€ 58.74)
1	3 dagen	CHF 109.00 (€ 71.94)
1	5 dagen	CHF 169.00 (€ 111.54)

Deze voorbeeldprijzen gelden voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie: <http://www.myswissalps.com/erlebniscardvs.asp>

Ferienpass Graubünden Sommer

- een aantal dagen onbeperkt reizen met trein en bus in Graubünden;
- 50% korting op trein- en busreizen op de overige dagen;
- 50% korting op kabelbanen en bergtreinen tijdens de hele geldigheidsperiode;
- kinderen t/m 15 jaar reizen zeer voordelig mee.

Aantal personen	Geldigheid	Prijs
1	7 dagen	CHF 120.00 (€ 79.20)
1	14 dagen	CHF 150.00 (€ 99.00)

Deze voorbeeldprijzen gelden voor de 2e klasse in 2005.
Wisselkoers: € 1,00 = CHF 1.52

Meer informatie: <http://www.myswissalps.com/ferienpassgr.asp>

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

De verkeersregels

Hieronder vindt u een opsomming van een aantal belangrijke Zwitserse verkeersregels:

- Het is voor automobilisten en motorrijders verplicht om een Autobahnvignet aan te schaffen als zij van snelwegen gebruik willen maken, wat onvermijdelijk is als u de reistijden beperkt wilt houden. Voor een aanhangwagen is een tweede vignet nodig. Een Autobahnvignet is 14 maanden geldig (vanaf december in het voorafgaande jaar t/m januari in het volgende jaar). Het vignet is o.a. te koop bij de Zwitserse grens, benzinstations en kantoren van TCS, maar het is makkelijker om het al van te voren in uw bezit te hebben en op de binnenzijde van uw voorruit te plakken. In Nederland is het vignet te koop bij GWK en de ANWB en in België bij VTB-VAB. Een auto die u in Zwitserland huurt is al voorzien van een Autobahnvignet. Bij enkele tunnels en privéwegen moet u tol betalen, ongeacht of u een Autobahnvignet bezit.
- Om een auto te huren moet u minimaal een jaar in het bezit zijn van uw rijbewijs en afhankelijk van het verhuurbedrijf minimaal 20 tot 25 jaar oud zijn.
- Het is verplicht om ook overdag dimlicht te voeren.
- Al het verkeer van rechts heeft voorrang, dus ook fietsers.
- Alle inzittenden moeten de veiligheidsgordels gebruiken.
- Kinderen tot 7 jaar moeten in een kinderzitje worden vervoerd. Zet een kinderzitje nooit met de rugleuning in de rijrichting als de auto voorzien is van airbags.
- Motorrijders en bijrijder(s) moeten een helm dragen.
- Een bestuurder van een motorvoertuig moet minimaal 18 jaar oud zijn en een rijbewijs bij zich hebben.
- Met een alcoholpromillage vanaf 0,5 mag u geen motorvoertuig besturen.
- Radardetectiesystemen zijn verboden.
- Een gevarendriehoek moet binnen handbereik zijn (dus niet in de kofferbak).
- Het bezit van een EHBO-doos en brandblusser is niet verplicht, maar uiteraard wel aan te raden.
- Het voertuig moet van een landaanduiding voorzien zijn.
- Handsfree telefoneren is toegestaan, maar telefoneren tijdens het rijden wordt wel afgeraden.
- Het gebruik van sneeuwkettingen is 's zomers niet nodig. In de winter is het nuttig om sneeuwkettingen bij u te hebben, al is dit in principe niet verplicht. U mag het overige verkeer echter niet hinderen doordat uw voertuig slecht is aangepast aan de lokale omstandigheden. Met borden wordt aangegeven wanneer sneeuwkettingen wel verplicht zijn voor een weg. De kettingen moeten dan om minimaal twee aangedreven wielen worden bevestigd.
- Spijkerbanden zijn alleen toegestaan van eind oktober t/m april. Op de auto moet dan staan aangegeven dat de maximum snelheid 80 km/h is. Op de meeste autowegen en snelwegen zijn spijkerbanden het hele jaar verboden.

	Auto of motor	Auto met aanhanger
Binnen de bebouwde kom	50 km/h	50 km/h
Buiten de bebouwde kom	80 km/h	80 km/h
Autowegen	100 km/h	80 km/h
Snelwegen	120 km/h	80 km/h Campers > 3.500 kg: 100 km/h

Een overzicht van de toegestane maximum snelheden.

Boetes voor verkeersovertredingen zijn in het algemeen hoog. Van buitenlanders kan worden verlangd dat zij ter plekke (een deel van) de boete betalen.

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

Autorijden in de bergen

Autorijden in de bergen vereist een aangepaste rijstijl. Bergwegen zijn soms smal, hebben veel scherpe bochten en kunnen langs diepe ravijnen lopen. Een vangrail of hek, indien aanwezig, is niet altijd ontworpen om een voertuig ook daadwerkelijk te kunnen tegenhouden. U moet de weg delen met fietsers, soms met voetgangers en zelfs met koeien die 's zomers op de weiden grazen. Geconcentreerd rijden is dus van groot belang.

Bij het stijgen is het van belang om het vermogen van de motor goed te benutten. Dat betekent dat u minder snel schakelt dan op vlakke wegen en de motor op een hoog toerental houdt (3000 - 4000 toeren/min). Uw snelheid blijft om veiligheidsredenen relatief laag. Uitgaande van een auto met 5 versnellingen, heeft u aan de versnellingen 1, 2 en 3 meestal voldoende. Ook het dalen gaat in een lage versnelling met een hoog toerental. Vaak kunt u dezelfde versnelling gebruiken die bij het stijgen nuttig bleek. Op deze manier remt de auto op de motor en spaart u de remmen, die te warm kunnen worden als u ze steeds gebruikt. Het gaspedaal kunt u bij het dalen meestal met rust laten. Het is slecht voor de auto om snelheid te winnen door de koppeling in te trappen. Rij ook zeker niet in z'n vrij naar beneden. Bij auto's met een automatische versnelling moet u de D-stand (drive) niet gebruiken, omdat er bij het stijgen dan te snel wordt geschakeld en bij het dalen niet op de motor wordt geremd. Gebruik de bergversnelling of stand 1 of 2.

Bij bochten kan het zicht belemmerd worden door naast de weg gelegen rotswanden of bomen. Pas uw snelheid daarom aan. Soms hangt er een spiegel om u meer zicht te geven. U kunt eventueel kort claxonneren om tegenliggers te waarschuwen. Doe dit echter alleen als dit echt nodig is, en niet in de bebouwde kom. Remmen doet u voor de bocht, niet pas in de bocht. Eenmaal in de bocht kunt wat gas geven, omdat dit de grip op de weg kan verbeteren. Let er met name bij een buitenbocht op om op uw eigen weghelft te blijven. Veel mensen hebben de neiging om de binnenkant van de bocht op te zoeken.

De motor kan te warm worden als u de auto in een te hoge versnelling laat stijgen. Elke auto heeft hiervoor een temperatuurmeter. Gebruik een lagere versnelling en dus een hoger toerental als de temperatuur blijft oplopen. Zet eventueel de airconditioning uit, omdat dit extra vermogen kost. U kunt zelfs de verwarming aanzetten om warmte van de motor te onttrekken. Als dit allemaal niet helpt moet u in elk geval stoppen voordat de temperatuur te hoog wordt zodat de motor even kan afkoelen. De remmen kunnen te warm worden als u te weinig op de motor remt en de remmen te veel gebruikt. Hiervoor is vaak geen indicatielampje beschikbaar, maar u kunt even aan de wielen voelen of ze erg warm zijn. Te warme remmen werken slechter of zelfs helemaal niet meer! Een onaangename geur kan duiden op gloeiende remmen. Stop dan meteen om dit te controleren. Merkt u onderweg dat uw remmen het begeven hebben, dan moet u een noodactie uitvoeren. Probeer pompend te remmen of het rempedaal nog een maal heel hard in te drukken. Gebruik de handrem alleen als het niet glad is, omdat u anders de controle over het voertuig helemaal verliest. Schakel desnoods naar de 1e of 2e versnelling zonder te ontkoppelen om op deze manier op de motor te remmen. U kunt ook een bergop lopende weide of zijweg inrijden om vaart te minderen, of de auto onder een kleine hoek tegen een naast de weg gelegen muur of rotswand schrapen.

Stijgend verkeer heeft voorrang op dalend verkeer, omdat dalend verkeer makkelijker kan stoppen. Bij smalle wegen zal dalend verkeer dus ruimte moeten maken voor stijgend verkeer. Een postbus heeft altijd voorrang, ook als de bus daalt en u stijgt. De bus kondigt zijn komst voor bochten meestal aan met zijn karakteristieke claxon. Stop ruim voor de bocht, omdat een bus in een krappe bocht de hele breedte van de weg nodig heeft. Houd een ruime zijdelingse afstand vrij bij het inhalen van bergop rijdende fietsers, en gebruik uw knipperlicht om richting aan te geven. Bij dalende fietsers is inhalen vaak niet nodig, omdat zij dan minstens zo snel zijn als auto's. Houd wel ruim afstand. Als u achter langzaam verkeer rijdt kan de bestuurder u helpen door met zijn rechter knipperlicht een kort signaal te geven om aan te geven dat u veilig kunt inhalen. U kunt dat zelf ook doen als er snellere bestuurders achter u rijden. Wees verder bedacht op hindernissen zoals koeien of gevallen steenslag. U kunt achterop komend verkeer

Vakantie in Zwitserland - Overzicht van het land

waarschuwen met uw alarmlichten. Blijf op plaatsen met steenslag niet staan, omdat het risico van nog een lading stenen daar groter is. Bergwegen hebben soms onverlichte tunnels. Controleer of uw lichten aan zijn (dit is toch al verplicht, ook overdag), doe uw zonnebril af en rijd met een aangepaste snelheid. Tunnels zijn vaak koud en vochtig dus er kan water naar beneden druppelen.

Bij het parkeren op een helling kunt u een aantal dingen doen om te voorkomen dat de auto spontaan weggrolt. Zet de auto in elk geval op de handrem en in de eerste versnelling. Bij een erg steile helling kan het nuttig zijn om een steen achter de wielen te leggen, en om het stuur wat te verdraaien zodat de auto in elk geval niet ver kan rollen.